

Plaatselijke aanduiding bouwhistorie monument

Lange Hezelstraat 69

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

2793

Redegevende omschrijving van het bouwhistorie monument

KORTE BOUWGESCHIEDENIS

De Lange Hezelstraat is al eeuwenlang een belangrijke uitvalsweg. Het volgt het tracé van de Romeinse weg die tussen de legerbasis op de Hunnerberg en de grafvelden in het lager gelegen westen lag. Westelijk van de grafvelden ontwikkelde zich in de eerste eeuw na Christus een nieuwe Romeinse nederzetting die in 104 de naam *Ulpia Noviomagus Batavorum* kreeg en die rond 270-280 weer verdween. Sinds de middeleeuwen vormt het één van de centrale Nijmeegse straten, onderdeel van de centrale as met veel grote koopmanshuizen. De vermelding van de straatnaam komt voor het eerst vorm in 1310: *'Hese straet, lopend naar het dorp Hees'*. In de zij- en achterstraten lagen verschillende kloosters. Veel panden in de straat zijn honderden jaren oud en gesitueerd op smalle, diepe percelen. Vanaf ongeveer 1880 werd de Lange Hezelstraat een winkelstraat. Vanwege de Romeinse oorsprong wordt zij daarom de oudste winkelstraat van Nederland genoemd.

Het pand ligt in de zuidgevel van de Lange Hezelstraat, dichtbij de hoek met de Pijkestraat (vroeger Pikkegas). Waarschijnlijk is het huis in de late 19^e eeuw gebouwd. De locatie van de zijbouwmuren komt overeen met die van de kadastrale kaart uit 1832. Er is dus grote kans op de (gedeeltelijke) aanwezigheid van ouder muurwerk van laatmiddeleeuwse oorsprong.

In 1911 werd er riolering aangelegd in het pand, waarbij op de tekeningen te zien is dat zich aan de voorzijde een woning bevond en aan de achterzijde magazijnen en een werkplaats. In 1918 werd aan de voorzijde een winkel gevestigd op de begane grond, met een bovenwoning op de verdieping. Op de begane grond wijzigde de voorgevel naar een winkelpui. Op de tekeningen is een kelder te zien.

In 1981 heeft een grote brand gewoed in het pand. Hierbij werd het interieur grotendeels verwoest. Bij het herstel van de schade kreeg het pand nieuwe vloeren. De bestaande kapconstructie werd volgens tekening behouden met een aanvulling op het kapplan. Ook de voorgevel bleef behouden. De houten omlijsting boven de pui, de smalle kozijnen op de beide verdiepingen en de kroonlijst hebben nog hout dat gezien de dikke verflagen dateert van voor 1981.

OMSCHRIJVING

Het pand is drie bouwlagen hoog en heeft een kelder en een zolder onder een zadeldak met dakschilden. Het in 1981 tot stand gekomen bouwdeel aan de Pijkestraat valt buiten deze beschrijving. Een bezoek ter plaatse was niet mogelijk, dus de beschrijving is deels gebaseerd op de bouwhistorische verkenning van 2002.

De laat 19^e eeuwse voorgevel heeft een winkelpui met omlijsting op de begane grond. De omlijsting ter weerszijden is samengesteld uit geprofileerde strengpers-bakstenen, die art deco-vormen vertonen. De pui zelf bestaat uit twee grote winkelruiten, met in het midden het portiek en de toegangsdeur. Een

Vervolgvel

1

achtdelig bovenlicht vormt de bovenste geleding van de pui. De huidige winkelpui, hoewel aangetast in de loop der tijd, dateert uit 1918.

Op de eerste verdieping bevinden zich drie moderne T-vensters in oudere kozijnen en op de tweede verdieping drie kleinere moderne draairamen, eveneens in oudere kozijnen. De gevel eindigt met een eenvoudige kroonlijst zonder consoles en een moderne bakgoot.

De zijgevels met de buurpanden kunnen nog ouder muurwerk bevatten, al kon dit tijdens het onderzoek van 2002 niet waargenomen worden. De achtergevel lijkt volgens de bouwtekeningen uit 1981 volledig nieuw te zijn opgebouwd.

De balklagen zijn bij de herbouw na 1981 vervangen door moderne stalen constructies. Op de zolder zijn mogelijk nog restanten van de oude kapconstructie aanwezig. Ook is de kelder met tongewelf zeer waarschijnlijk nog aanwezig. In het pand zijn voor zover bekend geen bijzondere interieurelementen behouden.

WAARDERING

Het pand Lange Hezelstraat 69 heeft bouwhistorische waarde vanwege de aanwezigheid van mogelijk laatmiddeleeuwse bouwmuren en kelder. Het pand heeft stedenbouwkundige- en structuurwaarde vanwege de historische parcellering en als onderdeel van de historische stadsstructuur.

Bronnen:

Bouwhistorische verkenning Lange Hezelstraat 69, BAAC (2002)

W. Uitterhoeve, B. Gunterman en R. Abma, Nieuwe historische atlas van Nijmegen, 2017.

Kadastrale minuut gemeente Nijmegen

Beeldbank Regionaal Archief Nijmegen

Digitaal Gebouwenarchief Nijmegen

Kadastrale tenaamstelling	gegevens december 2023
Kadastrale aanduiding	NMG00
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	8023

foto's op vervolgblad

Vervolgvel
2

Kadastrale kaart 1832

Luchtfoto met kadastrale gegevens

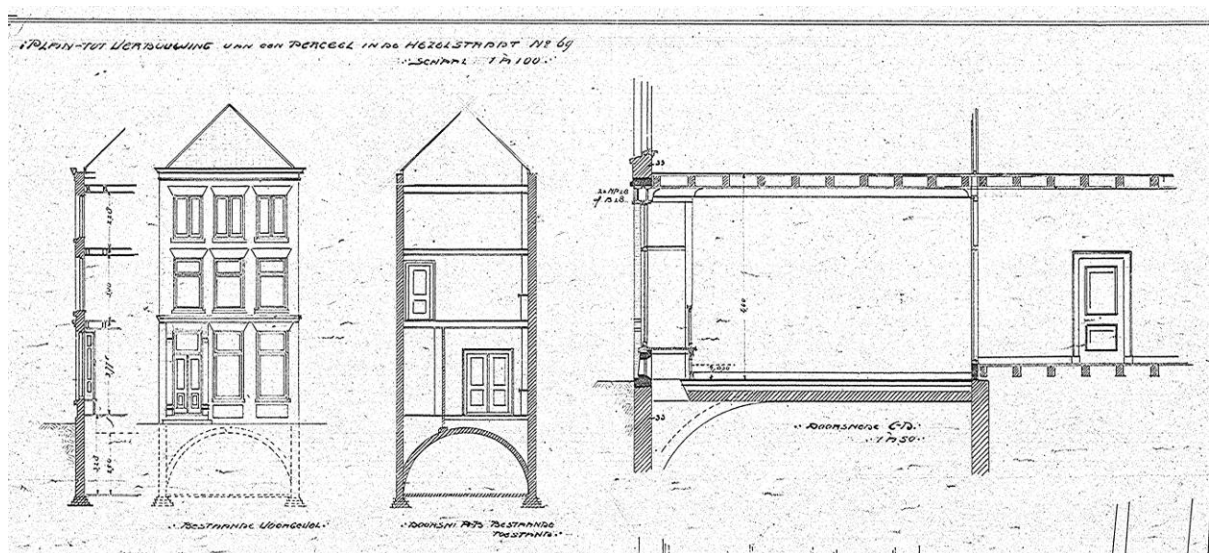
Vervolgvel
3

Voorgevel 2002

Voorgevel 1976 (Regionaal Archief Nijmegen)

Fragment uit de bouwtekening van 1918, waarop de kelder te zien is (Digitaal Gebouwenarchief Nijmegen)

Vervolgvel
4

Voorgevel april 2023